

Věčná

STRÁŽ

Týdeník Svazu Čechů z Volyně



Ročník V. — Číslo 36

V Zateci dne 8. září 1950

Cena 3 Kčs

K šestému výročí zahájení bojů o Duklu

Šest let uplynulo od toho památného dne, kdy zahřměla děla I. čs. arm. sboru v SSSR a pěchota vyrazila k útoku směrem k Československým státním hranicím v Dukelském průsmyku. Po boku hrdinných Rudarmějců, na půdě bratrského Polska šli vojáci československé voj. jednotky v Sovětském svazu na pomoc slovenskému lidu, který povstal, aby krví smyl zradu a pohanu, již ho chtěli potřísnit zrádci z vlastních řad.

Dukelská bitva, zahájená dělostřeleckou přípravou 8. září 1944, je nejslavnější kapitolou našeho druhého zahraničního odboje. Krví a obětmi bylo v ní navždy zpečetěno přátelství národů ČSR a SSSR. Krví a obětmi nejlepších synů a dcer národa byla tam dokumentována touha všeho československého lidu po svobodě národní a sociální a pevná vůle odhodlání skoncovat s krutým, fašistickým nepřítelem. Krví a obětmi byla vykupována naděje na šťastnější zítřek.

Plných pět let radujeme se z vítězství k jehož dobytí přispěli také stateční bojovníci od Dukly a za kterých životy platili nejlepší z nejlepších. Pět let upevňujeme toto vítězství prací a budováním.

Pět let není dlouhá doba. Vždyť dosud nebyly zdaleka zahlazeny stopy a následky války. Vzpomínky na strasti a utrpení, které přinesla, jsou stále v živé paměti. Vdovám a sirotkům ještě neoschly slzy zoufalství nad ztrátou největší. Zboření tisíců měst a vesnic čekají na pilnou lidskou ruku. Miliony hrobů a společné hroby milionů nezarostly trávou natolik, aby nevarovaly a nepřipomínaly. Dosud neupadla v zapomenutí hrůza a odpor budící jména koncentračních táborů.



8. září 1944 zahřměla děla 1. čs. arm. sboru v SSSR jako znamení k zahájení útoku směrem na čs. stát. hranice v Dukelském průsmyku. 6. října 1944 bylo dosaženo čs. hranic v prostoru Vyšního Komárnicku a vojáci čs. voj. jednotky v SSSR, jež podstatnou část tvořili volynští Češi, stanuli konečně na půdě vlasti.

A přesto.

Hrdinný korejský lid zakouší dnes na sobě zdokonalené fašisticko-hitlerovské metody amerických imperialistických interventů. V západním Německu budují anglo-američtí okupanti a váleční štváči armádu ze zbytků nacistických a fašistických živelů. V Japonsku propouštějí válečné zločince a podporují militarismus. Anglo-američtí, francouzští a holandské vykořisťovatelé a kolonizátoři vedou boj proti utlačovaným koloniálním národům. Reakční režimy atlantického a jiných válečných bloků a konglomerací potlačují každý projev svobodného a pokrokového smýšlení.

Trumanové, Achesonové a Churchillové odůvodňují správnost svých názorů — atomovými pumami.

Amerika haraší zbraněmi a snaží se prosazovat svoji totální politiku teroru, zastrasování a nátlaku i v Radě bezpečnosti OSN. Kapitalisté a imperialisté zřejmě připravují novou vál-

ku, poněvadž na každé válce dosud vydělali více, než za sebedelší období míru.

Dnes však je jiná doba a vyhlídky na válečnou prosekturu kazí těmito zločinným, degenerovaným epigonům odumírajícího společenského řádu uvědomělá, živelná touha zdrcující většiny lidstva po míru. Válka, kterou by tito zarytí nepřátelé lidstva vyvolali, byla by pro ně poslední a bouře hněvu mírumilovných sil smetla by je všechny s povrchu země.

Práci bojujeme za mír — je dnes naším heslem a proto s hrdým sebevědomím hledíme vstříc lepším dnům, jež tvoříme svým každodenním úsilím na základě již dosažených vítězství a úspěchů, k nimž nemalou měrou přispěli také stateční bojovníci od Dukly.

Plnice jejich odkaz, budeme i nadále přispívat k budování vlasti a tím i k posílení míru.

Vítězné žně míru

Žňové práce na našich polích skončily a my s radostí a dostiučiněním přehlédneme práci našich zemědělců, jak se nám zobrazuje nejen v rekordním čase sklizně, ale i v celostátním měřítku výkupu stanovených kvót plánem.

Jaký je to radostný rozdíl proti dřívějším letům. Radostný proto, že můžeme již dnes s uspokojením říci, že výživa našeho národa na příští rok je v podstatě zajištěna. A za to patří naše uznání a vřelý dík především našim rolníkům, kteří se svou prací a uvědoměním o tento úspěch tolik přičinili.

Radostný výsledek letošních žní je také názorným dokladem toho, jak naši zemědělci politicky vyspěli a jak namnoze dobře pochopili, že přechod od kapitalistického hospodářského zřízení s jeho vykořisťovatelskými metodami k socialismu, odměňuje všechny pracující podle jejich zásluh. Tato skutečnost se nejlépe projevila v těch krajích, kde rolníci pochopili nutnost jítí ruku v ruce s dělníky ze závodů. Uvědomili si zá-

važnost slov presidenta republiky, že u nás nebude socialismu bez socialistické vesnice a vyvodili z toho praktické důsledky.

Letošní žně znamenaly právě v tomto směru veliký krok kupředu. V těsné spolupráci s národními výbory, s jejich komisemi pro výrobu a výkup, za podpory státních strojních stanic a masových organizací, po prvé byly u nás žně organizovány na základě plánovitě skupinové práce. Podstatné zkrácení žňových prací a neobvykle rychlé plnění výkupu obilí v různých krajích republiky svědčí o tom, že uvědomělost našich zemědělců den ode dne roste a že jejich poměr k lidově-demokratické republice se stává opravdovým vlasteneckým vztahem občanů ke své vlasti.

Naši rolníci letos čestně a v rekordním čase splnili své závazky pro výživu národa. Z průběhu letošních žní však také načerpali mnohá a cenná poučení do budoucna. Především si dobře spočítali, kolik zbytečné dřiny uspořila jejich skupinová práce

na polích a oč vzrostl jejich výdělek z této účelné dělby společné práce. Takto zjištěná fakta nemůže žádný rolník přecházet bez povšimnutí, protože dokazují nejlepší možnosti k dosažení vyšší produktivity zemědělské práce.

Velká zkušenost našich rolníků z letošních žní také rozhodla o tom, že v mnohých krajích přecházejí rolníci k trvalému systému společného obdělávání polí. Konají se pilné přípravy ke společným podzimním pracem a ke společnému osevu. Slavnostně, manifestačním způsobem, vyjíždějí na svá pole, aby rozorali meze, tyto symboly starých, neblaze proslulých sousedských sporů a vhodnými hospodářsko-technickými úpravami připravili cestu k ještě lepšímu využití strojů pro intensivnější způsob našeho zemědělského hospodářství. Takový duch zavládl na našich polích. Duch spolupráce, naplněný vědomím nejvyšší povinnosti pro celek a blaho národa.

Vesnice poznala a pochopila

Český a slovenský rolnický lid po prvé v dějinách spolu s dělnickou třídou si vládne sám a buduje pro sebe. Z této skutečnosti pramení také jeho důvěra a jistota, že i velké změny v našem zemědělství mohou sloužit jediné k jeho prospěchu — tak charakterisoval ministr zemědělství Julius Ďuriš velký proces přebudování celého našeho zemědělství. Je přirozené a pochopitelné, že taková revoluční přeměna nemohla probíhat bez počátečních pochyb u mnohých rolníků, je-li to dobrá věc a bude-li sloužit prospěchu našeho lidu. Je také jasné, že by se nic nedalo vybudovat bez dobrovolné účasti malých a středních rolníků, bez žen a mládeže, bez jejich důvěry a jistoty, že budují pro sebe. Proto nová československá zemědělská politika budovala od samého začátku na zásadě, že združstevnění našeho zemědělství je především věcí rolníků samých, že jednotná zemědělská družstva musí být budována z jejich dobrovolného rozhodnutí. Dnes po praktických zkušenostech, získaných zejména o letošních žních, jsme už tak daleko, že počáteční pochybnosti a nedůvěra valem a kvapem ustupují a místo nich se stále víc šíří přesvědčení a poznání, že socialisace naší vesnice a zejména společné plánované provádění všech zemědělských prací přináší největší

úspěch právě našemu rolnickému lidu.

Není tomu dávno, co u nás vznikla první jednotná zemědělská družstva ze zanicení a odhodlání poctivých, pracovitých a pokrokových malých a středních rolníků, ale nesporně také obklopena slínem nedůvěry: uvidíme a počkáme, jak se to osvědčí. Dnes už máme v republice 5.553 schválených JZD se 194.000 členy, mezi nimiž je 46.000 žen a 19.000 mládeže. Z těchto JZD provádělo 3.980 žňové práce společně s 10.000 pracovními skupinami a se 146.000 rolníky. Jak povzbudivě působí příklad JZD je zřejmé také z toho, že i ve 2.109 obcích, kde dosud nebylo založeno zemědělské družstvo, prováděli rolníci žňové práce společně. V 770 obcích hned po žních rolníci už spojili svou půdu a rozorali meze a ve více než 2.000 obcích to udělají ještě během letošního podzimu. Osev se bude provádět už na společných lánech při dokonalém osevním postupu. Na podzimní práce se náš rolnický lid chystá velmi důkladně.

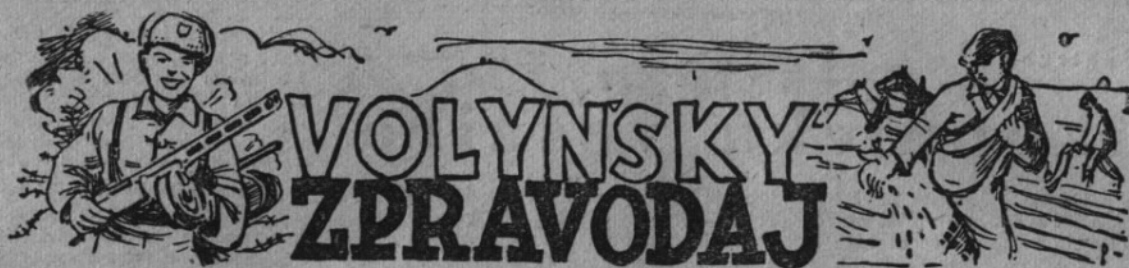
Náš rolnický lid si stále víc uvědomuje, že nestačí dát půdu do rukou těch, kteří na ní pracují, ale že z této půdy musíme dostat co největší úrodu při nejmenších nákladech a při nejmenší pracovní námaze člověka. Takový je program i cíl naší socialistické zemědělské politiky.

Nejlepší příležitost zničit mandelinku bramborovou

V těchto dnech se objevili na brambořišších brouci druhé generace mandelinky bramborové. Je to generace, která za příznivých podnebních podmínek se ještě na podzim rozplozuje a zakládá generaci třetí, v největším počtu případů však brouci po určité době zalézají do země, aby tam přezimovali. Vylézají pak na jaře, aby znovu oni i jejich larvy napadali mladé bramborové kultury. Nechceme-li tedy, aby se nám nebezpečí dalšího šíření zhubného amerického brouka přeneslo do příštího roku, musíme nyní se vši energií zakročit proti výskytu druhé generace mandelinky na našich brambořišších. Proto je třeba organizovat opět ve všech ohrožených oblastech hledací službu, ohniska výskytu zjistit a zničit chemickými prostředky. Je nutno prohledat pole, kde bramborová nař již zaschla, neboť i zde může se mandelinka objevit v dosti velkém počtu.

Stejně je důležité provést všechna opatření proti mandelince před i při sklizni bramborů, zejména hlízy pozorně prohlednout, abychom jejich převážením nazavlekli mandelinku do jiných míst.

Všechna opatření proti mandelince bramborové, která nyní provádíme, se nám dobře vyplatí, neboť jimi vlastně již chráníme úrodu brambor pro příští rok.



Zprávy svazu

Pomník obětem Českého Malína v Žatci

Komise pro vybudování pomníku obětem Českého Malína na Volyni při SČzV rozhodla, aby ještě v tomto roce bylo přistoupeno k realizaci myšlenky na vybudování pomníku v Žatci. Pomník bude postaven na městském hřbitově, kde nyní stává symbolický kříž s trnovou korunou a základní kámen položený v r. 1946.

Naše krajská veřejnost již delší dobu upozorňuje naší zájmovou organizaci na mravní povinnost, začít s přípravnými pracemi, se shromažďováním prostředků a pod. Pro tento účel byla zvolena zvláštní komise ještě na 4. valné hromadě Svazu Čechů z Volyně 27. 11. 1948, která však uložený úkol nesplnila. Proto ústřední výbor SČzV na své schůzi 29. dubna 1950 tuto komisi reorganizoval a doplnil novými členy. Předsedou komise je br. Martinovský, pozůstalý z Čes. Malína, členy jsou: br. Louda, Hora, Macháček, Beneš, Nágel, Nosek, Voženilková, Kondratjev a Peříšek. Tato komise bude úzce spolupracovat s ÚVSCzV.

Největším a nejdůležitějším úkolem komise je, shromáždit v krátkém čase finanční prostředky na stavbu pomníku. Za tím účelem byl zřízen u Svazu Čechů z Volyně zvláštní Fond pro vybudování pomníku obětem Českého Malína, který převezme prostředky, jimiž dosud disponuje Svaz a které byly již dříve pro tento účel určeny. Správou tohoto fondu je pověřena shora uvedená komise.

Je samozřejmé, že komise splní svůj úkol jedině za plné podpory celé naší krajské veřejnosti.

O tom, čím je pro naši krajskou větev Český Malín — Volyňské Lidice, není třeba se zmiňovat. Uctít důstojně památku našich 374 hrdiných mučedníků, nevinných obětí zvrhlého fašismu, je povinností volyňské větve českého národa. A proto obracíme na okresní odbočky Svazu Čechů z Volyně, na všechny naše uvědomělé krajany a všechny lidi dobré vůle, aby nám při plnění tohoto úkolu pomohli. Prosíme o zaslání návrhů, rad a připomínek k výstavbě tohoto pomníku. Zvláště pak prosíme, aby při každé příležitosti, jako svatby, křtiny, bohoslužby, schůze a shromáždění bylo pamatováno na

sбірky, jejichž výtěžek by byl věnován k tomuto účelu.

Milí krajané! Víme, že po návratu do vlasti překonáváte různé potíže, že sami mnoho nemáte. Víme ale také, čím je pro Vás památka na padlé, umučené a zemřelé v minulé válce a proto věříme, že nenecháte bez povšimnutí tuto výzvu a že k důstojnému uctění památky malínských mučedníků přispějete každý částkou, podle Vašich možností.

Žádáme o finanční podpoření naší snahy ústřední úřady, národní výbory, bratrské jednoty SBS, všechny korporace, spolky a organizace v ČSR a všechny naše příznivce z řad místního obyvatelstva.

Národ, který dovede uctívat své hrdiny, zaslouží úctu. Budeme proto hodni dobrého jména synů našeho českého národa.

Komise pro vybudování pomníku obětem Českého Malína.

Fond pro vybudování pomníku obětem Českého Malína

Na svatbě br. Ant. Kulhánka z Rybníčné se sl. Plucarovou Ninou z Českého Chlumu bylo vybráno na vybudování pomníku obětem Českého Malína 1.660,— Kčs. — Všem štědrým dárcům vyslovujeme srdečný dík a věříme, že tohoto příkladu bude následováno, neboť je povinností nás živých, vybudovat našim mučedníkům pomník věčné památky a připomínky pro dny příští.

Novomanželům, při jejichž svatbě byla provedena sbírka na tento fond, přejeeme ve společném životě dny prozářené láskou a spokojeností.

Pěvecký sbor volyňských Čechů v Žatci nastoupil cestu slibného vývoje. Po úspěšném vystoupení na olympiádě a u příležitosti tradiční dočasně v Žatci sešli se členové sboru ve středu dne 6. t. m. na zkoušku, kde byla projednána otázka další činnosti. Sbor uspořádá v dohledné době řadu zájezdů mezi krajany osídlené na Moravě i v Čechách. Za tím účelem byl sestaven pořad, jenž obsahuje písně české, slovenské, ruské, polské a ukrajinské.

Je potěšitelné konstatovat tuto radostnou skutečnost, zvláště, když se zdálo, že v Žatci, hlavním středisku volyňských Čechů, nedojde k stmelení krajanů, kteří mají nejlepší předpoklady pro sborový zpěv, jak na

svědčují tradice z Volyně. Krajanům zpěvákům patří uznání za uvědomělou činnost, z níž budou rozdávat radost a povzbuzení všude tam, kde zazní jejich písně.

Voláme všechny krajany v Žatci a rovněž v okolí, mladé i starší, aby se stali členy sboru.

Všechny předpoklady pro zdárný vývoj dávají nám víru, že sbor se stane reprezentačním tělesem volyňských Čechů a že vyoře hlubokou brázdou úspěchů na poli našeho kulturního snažení.

Oznamujeme, že náš zástupce pro Prahu, předseda odbočky Svazu Čechů z Volyně v Praze škt. ing. Jaroslav Kozák se vrátil z dovolené a bude úřadovat pro strany každé pondělí ve spolkových místnostech odbočky v Praze II, Na Moráni 7 od 8 do 14 hodin.

Pátrání.

Pátráme po Václavu Jandovi, dřívě bytem Milevo, čp. 41, p. Kladruby. Prosíme o urychlené sdělení adresy.

Pátráme po nynějším pobytu Josefa Maška III, nar. 5. 1. 1901, Sofijevka, Rovno, SSSR, otec Josef, matka Františka Macáková, 3 děti.

Jedná se o důležitou vojenskou záležitost. Reemigranti, kteří by znali místo jeho pobytu žádáme o urychlené podání zprávy.

Badujeme sociální fond

Na svatbě p. Václava Stručky se sl. Marií Roubalovou v Žebrákách, okr. Tachov, bylo vybráno z podnětu Jar. Roubala a Anny Doležalové na soc. fond 2.000.— Kčs.

Přejeeme mladým manželům splnění všech očekávání a štědrým dárcům srdečně děkujeme.



Prodám sedm párů ruských (oděských) holubů. Náhluk Vladimír, Bílence 28, p. Udlice u Chomutova, mutova.

Antonín Špatenka

29. pokračování

Průkopnická vesnice

Jeho žena poklízela dobytek a když byla hotova, vešla do světnice a viděla muže, jak sedí za stolem s hlavou ve dlaních a proto se jej tázala, co přinesl nového z Mlýnova. Starosta jen svrástil čelo ještě víc, mávl rukou a odpověděl:

„Co bych přivezl, to víš, že nic pěkného.“

Liniová se tím však nespokojila a pravrila:

„Píš si snad trochu víc, že si tak nezvykle podpíráš hlavu?“

„Ale Milko, Milko, co to mluvíš, kdybys byla na mém místě a slyšela jsi od toho švába to, co já dnes, věř mně, že bys si nejen držela hlavu, ale že bys možná o ni již přišla.“

Liniová široce rozevřela oči a ptala se co se stalo, ten však jí odpověděl:

„Ale darmo bych Tě děsil, jen to ti řeknu, že nám Snajdr dnes, všem českým starostům, dal vypít kalíšek jedu, abychom se o něj rozdělili se všemi občany ve vesnici.“

Při těch slovech pozvedl hlavu a řekl ženě, aby zavolala Václava, že potřebuje pozvat několik sousedů. Starostová proto se již nevyptávala, postavila hrnec na plotnu a volala na syna Václava. Když Václav přišel, povídá mu otec:

„Chlapeče, dojdí k sousedům a řekni jim, ale jen hospodářům, aby přišli dnes ke mně na poradu.“

Chlapeček tedy odběhl, šel od stavení ke stavení a všechny sousedy pozval. Mezi tím prosil starosta ženu, aby připravila místo v pokoji aby se tam všichni volí a též lampu.

„Dnes nám to musíš odpustit, jestli Ti v pokoji nakouříme a nasmetáme. Budeme mít delší poradu, tak se na nás nesmiš zlobit,“ těšil svoji hodnou ženu starosta.

Jakmile chlapeček vyřídil vzkaz u sousedů, nechal doma svého a netušice nic dobrého, spěchal k starostovi. Starosta je vital slovy:

„Tak pojdte, hoši, ať Vám řeknu poselství od monarchy Snajdra.“

Jakmile se sesadili, bez dlouhých okolků starosta začal:

„Kamarádi, jistě mně znáte, že bez vážné příčiny bych Vás sem nevolal. Hoši, je to s námi poněkud špatně, neboť nám dal Snajdr vyhrůžku proto, že prý podporujeme „bandity“. O naší vesnici se vyslovil, že jsme zrovna taková banda a ostatně celá Volyně prý jsou samí bandité. Dal příkaz, abychom nikomu, ani židům, ani partyzánům nic nedávali. V případě, že neuposlechneme, pozná celá vesnice, co umí. Vyvráždí a vypálí celou vesnici, aby tak odstránil ostatní.“

Proto nyní hoši, hlavy dohromady a musíme se poradit, co nyní podnikneme. Konečně partyzánům odříci nemůžeme. Vsaň to již sami dobře víte, to Vám nemusím povídat.“

Rozhostilo se ticho, které přerušil soused Zedník:

„Krucí hergot, to je klopot, ten život tady na Volyni. Kam nás to jen ti naši tátové zavedli. V první válce jsme to tu odnesli a teď nás tu Němci zas našli. Z Rakouska naši rodiče před nimi utekli a podívejme se na ně, oni nám ani tady v tom pralesi nedají pokoj. Nakonec nás tu všechny vyvráždí. Kdyby nám dali pokoj a hleděli si raději svých linií. Bez-

toho je jim už asi na východě horko. To si jistě připravují už půdu k ústupu.“

Myslím, že nám nezbude, než se smířit s tím, že to některá vesnice odnese. Možná že se nezaleknou ani toho, aby pro výstrahu nás vyvráždili. Ale jen ať nás strší. Náš se už nic nedotkne. My jsme zde již prožili tolik, že na nás nic neplatí.“

Zedník rozloženě končil svou řeč. Starosta souseda pozorně poslouchal a řekl:

„Oo zde kamarád Zedník řekl, je sice pravda, ale tím se na naši situaci nic nemění. My se nyní musíme poradit na nějakém řešení. Já sám mám takové divné tušení a dokonce mně svědčí zlou předtuchou. Očekávám něco nepříjemného. Pro nás je to hrozná postavení. Jednou přijdou židé, za nimi Ukrajinci, za nimi z posádky Poláci, po obědě Němci z Mlýnova a každý po nás chce, abychom mu dali jídlo a oblek. Pak nemáme nikomu nic dávat.“

Po chvíli pokračoval starosta:

„Ještě na jednu věc bych Vás chtěl upozornit, hoši. S tím radím v lese už dejte pokoj. Lépe bude, když do lesa nebudete chodit. Někdo Vás tam vyslídí, všechno se prozradí a nic nás nezachrání. Musíme bytí opatrní. Přijde-li k Vám někdo v noci či ve dne, nikomu nic neříkejte, že zde někdo byl. Jen nikoho ve vesnici nepřechevávejte, ať si najde úkryt v lese, nebo jinde. Já sám budu dělat, co budu moci, abych se všichni z toho pekla dostali bez pohromy. Pevně věřím, že Němci budou brzy brát do zaječích a samozřejmě, že se poženou opět přes Volyn, již tak dost od nich vydrancovanou.“

Proto Vám radím, zakopejte si na zahrádě, nebo v poli vše, co máte nejценnějšího, hlavně pak šatstvo, prádlo a potraviny. Nenoste to však do lesa, tam se potlouká spousta všelijakých lidí a mohli by Vás o to připravit, nebo dokonce Vás zavraždit.“

Máme dosti místa ve vesnici, ovšem raději dále od stavení pro případ ohně.“

Ještě o jedno Vás prosím sousedé. Nikdo se z vesnice nevzdalujte. Budte stále pohromadě u své rodiny a když přece bude muset někdo odejít, hlaste mi to, abych věděl, kde kdo je. Máme svůj mlýn, tedy si melte obilí, tlače olej, abyste měli dostatek zásob.“

„A co samohonu, máme si také udělat zásobu?“ se smíchem soused Janák tázal se starosty. Byl znám, jako nejlepší specialista ve výrobě domácí kořalky.“

„Janáku, Janáku,“ zahrozil na něho prstem starosta, „zanechte těch šprýmů a toho vaření vodky také, neboť Němci prý to velmi přísně stíhají a trestají.“

Janáka, který byl vždy samý humor, ani toto pokárání nepřivedlo z dobré nálady. Ať se mu přihodilo co chtělo, vždycky to přijímal s jistým humorem. I nyní vyňal z pod kabátu litrovou láhev pálenky a veselé pravil k ostatním:

„Proč bychom měli již nyní věšeti hlavy. Starost přenecháme našemu landvirtovi Snajdrovi. „Sousedé se jeho vtipu zasmáli a Janák žádal starostu, aby přinesl kalíšek, že si všichni přituknou. Starosta však jej neslyšel a proto Janák odešel sám do kuchyně a za chvíli se vracel s kalíškem. Nalil vodku a pozvedl ji s poznámkou:

„Na zdraví sousedé, nebudte strašpytlové a věřte, že to s námi dobře dopadne. Ale to Ti povídám starosto, až budeme ty šváby svlékat, ten Snajdrův kožich je můj. Mám už svoji „šubu“ chatrnou a když jsem jej v něm posledně viděl, mnoho nescházelo, abych jej z něho svlékl.“

„Ale Václave,“ přerušil jej jiný soused, Ty máš chuť svlékat Němce. To si myslím, počkáš, to nepůjde tak rychle. To spíš svléknou Němci nás z kůže.“

„I toto,“ vpádl mu do řeči Janák, „nebojte se, bude to moc brzy, mně se o nich nyní moc často v noci zdá, jak berou „draka“, do toho svého Rajchu a mně sny nikdy neklamou, tomu věřte.“ dodal významně.

Dlouho do noci debatovali sousedé a pak se rozházeli do svých domovů. Přiliš k srdci si vyhrůžky Němců nebrali, neboť si řekli, že by museli do dvaceti čtyř hodin sešedivět. Radou starosty se však řídili a tak pracovali, jak on jim řekl.

Čas ubíhal a ve vesnici se nyní nic nedělo. Obyvatelé, kteří byli zvyklí, jít od jedné práce ke druhé, dělali tak i nyní. Proto klidně pracovali každý podle svého. Měli nyní trochu klid.

Němci na východě zatím ustupovali. Asi 8 km od Moskovštiny byla vesnice Panská Dolina. Tuto vesnici si Poláci kolem dokola ohradili vysokým osnatým drátem a na noc se do ní sjížděli Poláci se všech stran. Počaly se totiž zase množiti tlupy banderovců a tak se Poláci proti nim zajišťovali. Měli dostatek zbraní a střeliva a dokonce i několik lehkých děl.

Ukrajinci tuto vesnici nenáviděli a stále Poláky z vesnice vyháněli. Jednoho dne rozpuťoval se mezi obyvateli vesnice boj. Poláci přepadávali Ukrajince a ti jim to zase opláceli na každém kroku.

Šarvátka a přestřelky byly na denním pořádku kolem vesničky Moskovštiny. Vesnice sama však byla ponochána v klidu, jen si občas přicházely tlupy pro zásoby.

Ženy se stále modlily a čekaly, aby již bylo léto, aby bylo přespání venku s dětmi snesitelnější. Někteří hospodáři brzy z večera poklidili dobytek, cennější věci uklidili na stůl položili chléb, sůl, sádlo a nůž. Nechal stavení otevřené a odcházel přespat jinam. Říkali si, ať již se s hospodářstvím stane cokoli, jen když lidské životy budou zachráněny.

Kterého dne přijel do Moskovštiny landvirt Snajdr, ještě se dvěma Němci. Vyhledal starostu Linhu a žádal jej, aby jej starosta zavedl do jejich mlékárny.

Tam si vše prohlédl a nezapoměl podívat se do všech nádob, třeba i prázdných, které stály v řadách připravené na mléko. Pak poručil starostovi, aby mu dal 30 kg másla a 20 kg tvarohu. O placení se samozřejmě nezmiňoval. Pak vyšel z mlékárny v doprovodu starosty a začal:

„Poslouchej, starosto, potřebuji vepř, ale aby byl pěkně tlustý, alespoň 250 kg.“

Starosta se nejprve zarazil, ale pak se začal vymlouvat, že v celé vesnici není tak pěkný vepř. Snajdr jej však nechal domluvit a hned se rozkrkl, že pro bandity mají, pro něj však nic.

Hned se rozběhl do statku Václava Vrláčka, který stál proti mlékárně přes cestu. Šel přímo na dvůr ke chlévům. Dva z nich otevřel a než k němu starosta došel, již si jednoho vepře pochvaloval: „No, gut švajn.“

Pokračování



Dějiny české Volyně

24. pokračování

Dr. J. Folprecht

Jak slovanská myšlenka u Čechů byla silná, je viděti z jejich pevného domnění a přesvědčení, že na ně jako na Slované zcela přirozeně nemohou tyto zákony býti vztahovány. Z počátku ani jejich vůdcové se o zákonné předpisy nestarali a neznali jich. Když pak jim byly soukromě sděleny, spoléhali na to, že po ukončení smluv zákonná překážka zmizí.

Události českého osídlování běžely tak překotně a Čechové svou energii a rychlým vplutím do práce tak překvapili celé své okolí, že — jak pravíme na jiném místě — vyšší správní orgány ruské prvního půldruhého roku téměř nevzali Čechy na vědomí, poněvadž místní policejní správy vlastně vzaly práci Čechů na vědomí, až když pozemky byly zakoupeny a na nich domy vystavěny, zkrátka až mnoho Čechů bylo pevně na Volyni usazeno. Snad byla toho příčinou okolnost, že se v té době počaly činiti výjimky z uvedených zákonů ve prospěch malých rolníků.

Když však byla podána zpráva o Češích žitomířskému gubernátoru Hellerovi a od něho generálnímu gubernátoru kyjevskému, byl poslán na Volyn Gresser, potom, ještě na podzim r. 1869, navštívil volyňské české osadníky Dundukov-Korsakov, který na základě vlastních zkušeností i referátů Gresserových si učinil o Češích představy nejlepší. Zásahu o to mají velkou oba plnomocníci.

Tak rychlá rozhodování byla na Rusi neslýchaná: dovedeme si představit, co všechno Čechové na Volyni za půldruha roku stvořili, když tak přesvědčivě zlomili byrokratické způsoby. Bylo to skvělé řešení počáteční české otázky na Volyni.

České volosti¹⁾ a samospráva přispívali k českému kulturnímu i hospodářskému vývoji. Zajisté tak tomu bylo proto, že se Čechové cítili těžce zavázáni nejen sobě, nýbrž i ruské vládě a že nechťeli nikoho zklamati v důvěře k sobě. Vedení obcí i volostí bylo podle úsudků ruských i polských vzorné, soudy měly velmi málo příčin zakročovati. Ani náboženské rozmíš-

ky neměly škodlivého vlivu na veřejnou správu. Zkrátka Čechové, cítíce se pány nad sebou, byli pány přísňmi a odpovědnými.

Květy samosprávy.

Pozorujeme zde zase určitý rys české povahy, který se v novém, cizím prostředí vyvíjel téměř všude, ostřeji a znatelněji než doma. Doma byli naši lidé už více než dvě stě let pod cizí nepřátelskou správou, proti které reptali a často se s krveprolíváním bouřili, museli ji však uznávati proti své vůli a podvolovali se jí, neboť jako lidé kritičtí nutnost určité správy uznávali. Tím daleko lépe než jiní — poměrně svobodní lidé, poznávali klady i zápory správy a jejich vykonavatelů.

Toto poznání jim přešlo do krve. Jsouce alespoň v prvních letech na Rusi svobodnější, cítili odpovědnost a vládlí si bezpečně a spravedlivě sami.

Jak tam bylo v létech devadesátých, když jejich svobody byly zrušeny, jest další ilustrací české povahy.

Další výhody.

Od února do září 1870 se vystřídalo s vědomím ministerstva vnitra o Češích tolik nařízení gubernských, která byla vesměs jim příznivá, že bylo jasno, že jde o takové obyvatelstvo, které má v zemi význam zvláštní.

Již dne 10. července 1870 potvrdil car Alexandr II. ustanovení ministerské rady o státním občanství Čechů. Bylo upuštěno pro Čechy od zákonné pětileté lhůty i od mnohých jiných formalit, takže slavnostní občanská přísaha mohla býti provedena co nejdříve.

Byla vykonána neobyčejně slavnostně za přítomnosti generálního gubernátora na náměstí v Dubně. Arcibiskup volyňský se dal zastupovati pro chorobu počajevským představeným lávry.

V ten den dostavilo se do Dubna 1237 představitelů rodin českých, takže náměstí s hosty a příslušníky rodin bylo přeplněno. Na náměstí

sloužil představený počajevské lávry mši a Čechové byli po ní slavnostně pohostěni. Bylo jim povoleno, aby mohli oslavit každoročně tento památný den, při čemž by nově přibylí Čechové v týž den a na témže místě skládali svůj slib.

Při této příležitosti byly formálně potvrzeny zvláštní české volosti v Hlinsku, v Dubně a v Lucku, schválěni staršinou volostí a seští starostové, které si Čechové vybrali a zvolili.

Formální slavnost dubenské přísahy svědčila o tom, že z přesídlení Čechů na Volyn se stala událost, již se příkládá neobyčejný význam a z které se budou patrně vyvozovati veliké důsledky. Čechové to vycořovali velmi dobře a dalo se očekávati, že mnozí z nich budou chtíti velmi rychle zužitkovati tuto ruskou přízeň, aby dosáhli dalších výhod.

Bylo třeba člověka, který by požadavky posuzoval také se zřetěním k domácímu obyvatelstvu, k ukrajinskému lidu, dovedl vážiti české výhody vzhledem k tomuto lidu a jeho názorům.

Dva plnomocníci, na Volyn r. 1868 přišedši, zakoupili nejprve část, později celý katastr obce Hlinska a Příbyl v dubenském újezdě Buderáž, Sedmiduby, Podhájce, Mirohošť, Ulbárov a ještě některé jiné pozemky. V Hlinsku bylo zakoupeno 1.500 děsjatín půdy (1 děsjatína = 2.400 sáhů = 109,25 arů = 1,0925 ha; morg. = 55,98 arů). Společnost tato pak si sama stanovila, že nikdo na Volyni nesmí kupovati pozemky bez jejího prostřednictví.

¹⁾ Podle zprávy časopisu Pokfok z r. 1881, byl ve volosti dubenské staršinou rolník Zedník, v hlinské Rajch, v lucké Antonin, v kupičevské Šťastný. Při každé volosti byl volostný soud, jehož členové byli voleni občany volostí. Ve volostech se uzavřaly koupě a prodeje selských nemovitostí do 300 rublů bez kolků, tax a poplatků. Ke konci roku se zaslala tato akta okružnímu soudu do Lucku nebo do Žitomíru.

Pokračování.

Popisy českých osad na Volyni — Noviny České

Těžce se dotkly novinských občanů události r. 1938. Poláci jásalí, psali v novinách, mluvilo se v radiu, ale Novinští byli hluchí k těmto hlasům. Noviny se nečetly a radio se neposlouchalo.

Jedinou útěšnou zprávou v této tísňivé době byl článek Josefa Foitka, otištěný v Krajanských listech. Dodal jakési sebevědomí české menšiny, které upevnilo víru v bratrské vyrovnání. Nestalo se tak a Poláci dál podporovali ve svých srdcích nenávisť proti Čechům.

Když pak Polsko bylo napadeno Hitlerem, veškerá obranná postavení Poláků se řítily. V novinách Českých byly tehdy polští utečenci. Zde se s Čechy domluvili, ale bylo pozdě. . .

Brzy pak Volyni obsadila Rudá armáda. Novinští se přizpůsobili novému režimu. Ve škole se vyučovalo rusky a ukrajinsky. Dle vzoru Sovětského svazu bylo založeno kolektivní hospodářství.

Pak přišel 22. červen 1941. Německo ve své zaslepené touze po ovládnutí světa přepadlo SSSR. Za tři dny do Novin přišli Němci. V obci žádné boje nebyly, jen z okolních měst byla slyšet detonace pum.

Německou okupaci prožívala obec podobně jako jiné české dědiny. Bylo zapotřebí se bránit, byť prozatím nepřímým bojem. Mnoho občanů bylo zapojeno v podzemní organizaci „Blaník“ a ti udržovali spojení s obcemi Koryta, Baráky, Terešov a Krasilno, kde získali muže do organizace. Pracovali velmi intenzivně. Vedle obstarávání zbraní zasazovali se o ochranu mladých lidí, kteří byli určeni na nucené práce do Německa. Užívalo se k tomu všech method a i pravoslavný kněz pomáhal tím, že vystavoval nepravé křticí listy. V obci se zásluhou členů Blaníku zachránilo 35 izraelitů před smrtí. Členové dále přechovávali partyzány, dodávali jim zbraně a nemocné či raněné vozili svými vozy k lékaři do Českého Malína.

Situace byla ztěžována tím, že v noci měli do obce přístup t. zv. banderovci, ve dne pak přijížděli Němci. Obě tyto strany byly proti sobě a i když obě i proti Čechům, bylo nutno zachovat s oběma taktické přiměří.

Zatím ale Rudá armáda vítězně hnala Němce od Stalingradu zpět na západ. Vědělo se už o čs. sam. jednotce v SSSR a v důsledku toho „Blaník“ měl již připravenou mobilisaci. To, co potom následovalo, předčilo všechna očekávání. Takřka všichni bojeschopní občané se přihlásili do jednotky dobrovolně. Jména dobrovolníků uvádíme:

1. Josef Fidranský, 2. Bohumil Horník, 3. Bohumil Filip, 4. Václav Horník, 5. Bohumil Novák, 6. Václav Hajný, syn, 7. Jaroslav Hajný, otec, 8. Vladimír Novák, 9. Josef Žrout, 10. Viktor Šimek, 11. Josef Lešák, otec, 12.

Václav Lešák, syn, 13. Josef Horník, 14. Jan Trnka, 15. Jaroslav Kvarda, 16. Antonín Vaněček, 17. Josef Šmíd, 18. Jaroslav Šmíd, 19. Ludvík Liběraček, 20. Anton Synek, 21. Josef Synek, 22. Jaroslav Synek, 23. Anton Nič, otec, 24. Vladimír Nič, syn, 25. Václav Dražil, 27. Bohumil Dražil, 28. Václav Pelíšek, 29. Vladimír Kvarda, 30. Jaroslav Libovický, 31. Josef Synek, 32. Anton Lešák, 33. Josef Maňhal, 34. Josef Kvarda, 35. Jaroslav Šourek, 36. Jaroslav Svítek, otec, 37. Bohuslav Svítek syn, 38. Antonín Drvota, 39. Josef Drvota, 40. Josef Miler, 41. Viktor Miler, 42. Vladimír Žďárský, 43. Alexandr Anděl, 44. Jaroslav Anděl, 45. Bohumil Anděl, 46. Václav Synek, 47. Vladimír Synek, 48. Antonín Synek, 49. Jaroslav Žďárský, 50. Vladimír Jirásek, 51. Josef Burda, 52. Václav Hajný, 53. Jaroslav Kvarda, 54. Václav Málek, 55. Bohumil Synek, 56. Josef Mařík, 57. Václav Říha, 58. Vladimír Říha, 59. Václav Žrout, 60. Bohumil Kaufman, 61. Václav Kroba, 62. Václav Kvarda, 63. Josef Kunc, 64. Jaroslav Kunc, 65. Václav Lešák, 66. Rostislav Pospíšil, 67. Ján Pospíšil, 68. Jaroslav Šroubek, 69. Vladimír Vaník, 70. Václav Vašek, 71. Václav Šavel, 72. Václav Mařík, 73. Vladimír Mařík, 74. Alexandr Sochor, otec, 75. Jaroslav Sochor, syn, 76. Miloslav Sochor, syn, 77. Antonín Svítek, 78. Vincek Linhart, 79. Josef Kalas, 80. Josef Nič, 81. Josef Anděl, 82. Vratislav Liška, 83. Rostislav Linhart, 84. Josef Holc, 85. Viktor Horník, 86. Emil Jagneček, 87. Václav Horník, 88. Alexandr Kučera, 89. Vladimír Kučera, 90. Josef Pazderník, 91. Ján Krámský, otec, 92. Václav Krámský, jediný syn, 93. Josef Kaufman, 94. Vladimír Filipek, 95. Bohumil Filipek, 96. Olga Svítková, 97. Naděžda Veselá, 98. Libuše Nováková, 99. Leňa Kučerová, 100. Anastazie Kučerová, 101. Alexandr Ctibůrek, 102. Alexandr Munt, 103. Jaroslav Horník, 104. Bohumil Kofán, 105. Bohumil Horník.

Narukovali a odvedeni nebyli:

1. Lešák Antonín, 2. Mařík Josef, 3. Šavel Vladimír, 4. Říha Josef, 5. Miler Jaroslav, 6. Miler Václav, 7. Svoboda Antonín, 8. Kunášek Josef, 9. Luhan Josef, 10. Kvarda Vladimír, 11. Libovický Josef, 12. Linhart Vladimír, 13. Šimek Václav, 14. Veselý Josef.

Celkem šlo k odvodu dobrovolně z obce Noviny-České 116 osob.

V armádě sloužilo 107 občanů. Vl. Libovický, který byl před vypuknutím války ve Švýcarsku, sloužil v západní čs. armádě.

V druhé světové válce padli:

1. Synek Václav, u Dukly, 2. Synek Josef, u Dukly, Synek Antonín, u Dukly, 4. Miler Josef, jediný syn, u Dukly, 5. Drvota Antonín, na Slovensku, 6. Svítek Bohuslav, u Lipt. Sv.

Mikuláše, 7. Synek Antonín, u Kormárníku, 8. Šmída Jaroslav, u Dukly, 9. Kvarda Antonín, v polské armádě, 10. Krámský Václav, jediný syn, u Dukly, 11. Sochor Alexandr, u Dukly, 12. Podpěra Antonín, jediný syn, v RA, 13. Fidranský Josef, u Dukly, 14. Lešák Josef, upálen v Českém Malíně, 15. Lešák Antonín, u Dukly, 16. Lešák Václav, u Dukly, 17. Kučera Alexandr, u Dukly, 18. Anděl Alois, v polské armádě, 19. Žďárský Václav, v RA, 20. Liberácká Marie, v Lucku, 21. Novák Stanislav, u Dukly, 22. Šavel Václav, jediný syn, u Dukly, 23. Pospíšil Jan, u Dukly, 24. Šmída Vladimír, v RA, 25. Dražil Josef v RA, 26. Patera Alexandr, v RA, 27. Patera Václav, v RA, 28. Vašek Antonín, při náletu, 29. Šavel Josef, u Dukly.

Rozloha obce:

Z původně zakoupených 665 morgů r. 1869 obec se zvětšila na 1.700 ha zakoupením polností Koblinského, Premislovského, Moškovského, Javorky a Lukosého.

Javorské pole mezi pozemky Dorohostajskými a Koryty mělo 96 desatin 80 sáhů. Bylo zakoupeno r. 1901 od pana Vladimíra Nikolajeviče Zemina. Premislovské pole o výměře 44 desatin bylo zakoupeno r. 1890. Platilo se 90 rublů ve zlatě za 1 desatinu.

Průměrná cena pozemků činila minimum 250 rublů ve zlatě a maximum 800 rublů ve zlatě za jeden hektar.

Před reemigrací r. 1947 obec měla 115 čísel popisných.

Reemigrace:

Do vlasti reemigrovali všichni až na Antonína Kunce, který v vědomí své dčiny, kterou vynaložil, nechtěl jít ze svého někde na cizí, jak říkal.

Usídlení jsou v těchto obcích: okr. Žatec: Tvršice, Staňkovic, Tatíná, Lišany, Deštnice; okr. Teplice: Poutnov; okr. Toužim: Rychnov u Jabl., Třeboň; okr. Vyškov na Mor.: Zvonovice; okr. Stříbro: Hefmanova Huť; okr. Šumperk: Víkřovice. Dále jsou usídlení v okresích Žlutice, Kadaň, Podbořany a j. Jejich touhou bylo, jako i všech volynských Čechů, usadit se v jedné obci. Byli však neuvěřitelně rozházeni po celé republice. Dopisují si a vzájemně se navštěvují.

Závěr:

Když se tak člověk snaží alespoň stručně zachytit onen bohatý a plodný život hrstky našich krajanů z jedné obce Českých Novin, neubrání se dojetí a v duchu si říká, kolikrát ti lidé začínali znova.

R. 1870 - po prvé v pralese.

R. 1918 - po válce, vše zničené, rozbité a usedlosti vykradené.

R. 1944 - zase znova po válce.

Pokračování



Д. МЕДВЕДЕВ
Герой Советского Союза

(29 продолжение)

Целыми днями я вспоминал в мелочах и подробностях нашу жизнь в тылу врага. И странно: насколько тогда, в ходе борьбы, мне казалось все недостаточным, теперь, когда я мысленно составлял отчет командованию, все представлялось значительным.

Мы передали много ценных сведений командованию о работе железных дорог, о переездах вражеских штабов, о переброске войск и техники, о мероприятиях оккупационных властей, о положении на временно оккупированной территории. В боях и стычках мы уничтожило до двенадцати тысяч вражеских солдат и офицеров. По сравнению с этой цифрой наши потери были незначительными: у нас за все время было убито сто десять и ранено двести тридцать человек. В своем районе мы организовали советских людей на активное сопротивление гитлеровцам, взрывали эшалоны, мосты, громили немецкие хозяйства, предприятия, склады, разбивали и портили автотранспорт врага, убивали главарей оккупантов.

И по несколько раз в день я вспоминал Николая Ивановича Кузнецова. Где он теперь? Что делает? Встретился ли с Валей?

И вот однажды я получил о нем весточку.

Я лежал с наушниками и слушал последние известия по радио. Без десяти минут двенадцать вдруг слышу:

„Стокгольм. По сообщению газеты „Афтенбладет“, на улице Львова среди бела дня неизвестным человеком, одетым в немецкую форму, были убиты вице-губернатор Галиции доктор Бауэр и высокопоставленный чиновник Шнайдер. Убийца не задержан“.

Я подскочил в постели, хотел подняться, но боль пронизала меня.

Итак, Кузнецов „не задержан“. Да, это, конечно, сделал он, об

этом мы говорили с ним в машине, которую тянула пара лошадей.

Но только через пол года я узнал подробности пребывания Николая Ивановича во Львове.

Вот что мне рассказали партизаны маневренной группы, которую я высылал вперед отряда во Львов.

Николай Иванович узнал, что вице-губернатор Галиции Бауэр будет в театре проводить совещание высших представителей немецкой власти. Кузнецову удалось проникнуть в зал во время совещания. Он посмотрел на Бауэра, сидевшего в президиуме, затем вышел и стал ждать неподалеку от театра. Совещание кончилось, и из театра стали выходить немцы. Вышел и Бауэр вместе со своим секретарем, сел в поданную машину и уехал. Следом за ним поехал на своей машине и Кузнецов. Он выследил, где живет Бауэр.

На следующий день машина Кузнецова неожиданно „испортилась“, когда проезжала по улице Ивана Франко мимо дома Бауэра. Белов вышел из машины и начал копаться в моторе. Кузнецов тоже вышел из машины и громко на немецком языке стал ругать шофера:

— Всегда у нас машина не в порядке. Вы лентяй, не следите за нею. Из-за вашей лени я опаздываю...

Продолжая возмущаться, он незаметно поглядывал на противоположную сторону улицы, где около красивого особняка стояла комфортабельная машина.

Ровно в десять утра из особняка вышли двое и направились к машине. Шофер выскочил из кабины и услужливо открыл двери. Но в эту минуту Кузнецов подошел к машине.

— Вы доктор Бауэр? — спросил он, обращаясь к одному из них.

— Да, я Бауэр.

— Вот вы мне и нужны!

Несколькими выстрелами он убил Бауэра и его секретаря. Затем бросился к своей машине. Пока он бежал, Каминский и Белов открыли огонь по часовому, стоявшему у особняка.

Видимо Кузнецов памятуя историю с Даргелем, решил сперва спросить у Бауэра фамилию, чтобы не ошибиться.

С бешеной скоростью машина пронеслась по улицам Львова и выехала за город. Километрах в двадцати от Львова, у села Куровцы, машину остановили жандармы. Гестаповец-майор долго рассматривал документы Кузнецова и, внимательно вглядываясь в пассажиров, стал требовать дополнительные документы. Николай Иванович понял, что ждать хорошего нечего, и через открытую дверь машины дал очередь из автомата. Майор и четыре жандарма были убиты.

Позади, на шоссе, показалась погоня. Белов нажимал: 100, 110, 120 километров... Но тут беда: кончилось горючее.

Кузнецов, Каминский и Белов выскочили из машины и побежали к лесу. Это был Гановический лес. Там, после трехдневного блуждания, они нашли партизанский отряд Дроздова.

Но у Дроздова не было радиостанции, и Кузнецов все в той же немецкой форме вместе с товарищами ушел к линии фронта, чтобы пройти в тыл Красной Армии.

Больше партизаны ничего не знали о Николае Ивановиче. А между тем прошло уже много времени.

Последние сведения о нем были найдены в бумагах львовского гестапо. При разборе захваченных документов гестапо была найдена копия телеграммы-молнии, адресованной в Берлин. В ней говорилось:

„Строго секретно.“

(Продолжение следует)

Vzpomínáme



Vzpomínáme všech hrdinných bojovníků od Dukly, kteří položili životy za svobodu a nezávislost naší vlasti. Cest jejich památce! — Na obrázku hrdina bojů o Duklu, 18-letý velitel praporu automatických npor. Tonda Valentů.

Kdo bude vyprávět našim potomkům historii našeho pobytu na Volyni, až uplyne sto let od doby, kdy naši předkové odjízďeli z Čech na Volyn? Kolik nás pamětníků bude ještě na živu?

Žádný si neumí ani představit, jak vroucně si naši předkové — průkopníci přáli, aby se zachovala památka na ty doby, kdy tito odvážlivci se stěhovali z Čech, aby se svými rodinami zakotvili na Volyni. Kolik silné vůle, přičinlivosti a trpělivosti bylo třeba k tomu, aby se na Volyni udrželi a svým rodinám zabezpečili klidný život.

Vzpomínám si velmi často na jednoho z průkopníků — učitele Volence. Pásávali jsme spolu dobytek a schouleni pod kmenem dubu jsme si vyprávěli a on se starostlivě tázal:

„Co říkáš hochu, najdou se po nás dobří vlastenci, kteří budou pokračovat v kronice naší? Antone, chlapče, bylo by to krásné, kdyby našim potomkům se zachovala celá historie o tom, jak jsme na Volyni žili, kde, kdy a jak byla založena každá vesnička, kdo ji zakládal a jak se v ní žilo. Chlapče, musíte vy mladí na to dbát, aby celá tato historie byla zvěčněna na papíře v časopise, nebo v knížce. Učte své děti stále tomu, aby si toho vážily a dočkaly-li se takové knihy, nebo časopisu, aby jej s láskou a pečlivě četly a si schovávaly. Já

Jan Pospíšil

Na cestě do vlasti

Jen malý prostý kříž
a níž
destička, nápis kratičký.
A kdosi natrhal
a dal
ti na rov polní kytičky.

Jen malý prostý kříž,
Ty sníš
pod ním svůj dávný krásný sen,
že za horami kdes
je dnes
tvůj národ zase svoboden.

Ticho uprostřed hor,
jen kol
šumí svou píseň tesklivou
ve větru temný bor,
jak sbor
nad reka prostou mohylou.

Ticho uprostřed skal.
Jdu dál —
cesta je těžká, daleká.
Jak k matce tvé mám jít
a říct
ať na syna už nečeká?

Den zvolna hasne již,
Ty spíš,
ač život měl jsi tolik rád.
Za vše, co osud vzal,
ti dal
na hrob tvůj starý kamarád
jen malý, prostý kříž.

100 let

sám mám schovaný časopis z roku 1842, ve kterém se píše o mé rodné vesničce, jak ji ten rok postihlo velké krupobití. Chráním jej jako písmo svaté a moje nejmilejší nedělní chvílka je, když se do časopisu mohu podívat.

Dobře si moje slova pamatuj a řiď se podle toho.

Ano, jasně se stále pamatuji na slova pana učitele Volence, který byl dobrým člověkem a dobrým vlastencem a který již dlouhá léta odpočívá na hřbitůvku obce Krupa-Hranice na Volyni.

Ale při té vzpomínce musím přiznat, že to tak neděláme, jak on si přál. Často si říkám, že by nás volyňské jistě nepochválil, kdyby nás mohl vidět, jak pracujeme a jak si svého časopisu, kterého jsme se opravdu dočkali, nevážíme.

Velmi by se zarmoutil, kdyby byl slyšel, že mnoho rodin z Volyně odebírá naši „Věrnou stráž“ a neplatí příspěvky. Jistě by se děda zachmuřil a v duchu slyším, jak by k nám asi promlouval:

„Děti z Volyně, co to děláte? Volyňského časopisu si vaňte, odebírejte jej, čtěte pozorně a hlavně dávejte jej čísti svým dětem, aby nikdy nezapomněly na svoje vesničky na Volyni, ve kterých se zrodily. Vždyť na naši krásnou Volyni musíte vzpomínati s úctou a láskou už proto, že

snad na každém hřbitůvku odpočívá někdo, kdo Vám byl drahý.“

A já bych k tomu jen podotkl jednu smutnou skutečnost. Zanechali jsme na Volyni mnoho potu, práce, ba i kus svého života a mnoho mrtvých, kterým nebylo dopřáno, aby se dočkali návratu do své vlasti. Odpočívají tam v té zemi volyňské daleko od sebe roztroušeni. Ti si zaslouží, aby jich bylo vzpomínáno a aby jejich příkladný život byl nám všem znám a to se může stát jenom tenkrát, když jej zvěčnime na papíře.

Je tomu již dlouho, co jsme ve Věrné strážci četli žádost, aby nám na odbočku podbořanskou byly zaslány zprávy pro založení almanachu, aby naše příští pokolení měla památku.

A víte krajané, že na tuto žádost došly toliko tři zprávy, ve kterých je líčen život na Volyni podrobně? Kde jsou všichni ti ostatní? Co by nám řekli všichni ti, co odešli na věčnost? Nemohou nám to za ně říci alespoň ti, kteří dosud žijí?

Hleďte, volyňští, ještě napravit, co se napravit dá, než dojde všechno k zapomenutí. Pište hodně a hlavně odebírejte, čtěte a ukládejte pro příští pokolení naši „Věrnou stráž“, která nám vypráví o tom všem, co nám má být všem drahé a svaté.

Antonín Špatenka

Věrná stráž vychází jednou týdně. Vydává Svaz Čechů z Volyně nákladem vlastním. Odpovědný zástupce listu redaktor Jaroslav Chudoba. Red. a admin.: Žatec, nám. dr. E. Beneše 155, tel. 550. Tiskne „Svoboda“, filiálka v Žatci, telefon č. 374. Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze, č. j. IA - Gre - 2372 - OB. Dohládací poštovní úřad Žatec. Předplátě na rok 1950 je 150 Kčs. Konto pošt. spořitelny č. 728.301 — Okresní spořitelna a záložna Žatec a Svaz Čechů z Volyně č. 10268.